

**Informacja do BIP o wynikach kontroli prawidłowości
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
ul. Podgórna 10, 86-140 Drzycim
(zwanym dalej GOPS lub Ośrodkiem)**

*sporządzona w oparciu o ustawę z dnia 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej
(Dz.U. z 2016 r. poz. 1764) art. 4 ust.1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 pkt a*

I. Cel kontroli:

Ocena realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz zgodności zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami.

II. Czas przeprowadzenia kontroli: w dniach 4 i 6 kwietnia 2017 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę i wyjaśnienia Kierownika GOPS i asystenta rodziny oraz analizę dokumentacji.

Zgodnie z art. 10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 697), pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art.190.

Gmina została ustawowo zobowiązana do realizacji zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

GOPS działa obecnie na podstawie Statutu z dnia 27 marca 2012 r., przyjętego Uchwałą Nr XIII/70/2012 Rady Gminy w Drzycimiu. Od tego czasu dokument nie był aktualizowany, w związku z tym, w Statucie nie uwzględniono ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Kierownik GOPS przedstawiła projekt nowego statutu, uwzględniający realizację zadań wynikających z ww. ustawy oraz oświadczyła, iż zostanie on przedstawiony na najbliższej Sesji Rady Gminy.

Zadania Ośrodka szczegółowo ustalone zostały w Regulaminie Organizacyjnym, z dnia 3 kwietnia 2017 r., wprowadzonego Zarządzeniem kierownika GOPS Nr 3/2017. W powyższym dokumencie uwzględniono stanowiska asystenta rodziny i realizowane przez niego działania.

Wójt gminy Drzycim Zarządzeniem Nr 10/2013, z dnia 8 marca 2013 r., upoważnił p. [REDAKTOWANE] do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny i wydawania w tych sprawach decyzji.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono również, że w strukturze jednostki kontrolowanej nie wyodrębniono komórki realizującej zadania z pieczy zastępczej, co nie stanowi naruszenia przepisu art.10 ust.2 ustawy o wspieraniu rodziny.

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustalono, co następuje:

- odnośnie do zapisu art.176 pkt 1: *opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny,*
- zgodnie z art.179 ust.1 wyżej cytowanej ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.*

Pierwszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015 przyjęty został Uchwałą Nr XXIII/131/2013 z dnia 26 marca 2013 r.

W opracowanym dokumencie zawarto główny cel dotyczący wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

Drugi Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018 przyjęty został Uchwałą Nr XIII/88/2016 Rady Gminy Drzycim z dnia 31 maja 2016 r.

W okresie objętym kontrolą Kierownik GOPS dopełniła obowiązku rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Sprawozdania za lata 2015 i 2016 zostały przekazane Wójtowi Gminy w terminie określonym w ustawie.

W okresie objętym kontrolą gmina zatrudniała następujących asystentów:

- p. ██████████ - umowa o pracę, od 1 stycznia 2015 r. do chwili obecnej (od 19 października 2015 r. do 6 maja 2016 r. urlop macierzyński),
- p. ██████████ - umowa o pracę na zastępstwo, od 19 października 2015 r. do 6 maja 2016 r., natomiast od 7 maja 2016 r. do 31 października 2016 r. umowa zlecenie.

Asystenci obejmowali pomocą :

- w 2015 r. 14 rodzin, w tym brak przypadku rodziny zobowiązanej do współpracy przez Sąd,
- w 2016 r. 13 rodzin, w tym brak przypadku rodzin zobowiązanych do współpracy przez Sąd,
- w 2017 r. (do dnia 3 kwietnia) 11 rodzin, w tym brak przypadku rodzin zobowiązanych do współpracy przez Sąd przy zachowaniu zasady, iż równocześnie nie pracował z więcej niż 15 rodzinami.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż w okresie objętym kontrolą zatrudnieni asystenci rodziny, posiadali wymagane kwalifikacje, zgodne z art. 12 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W aktach osobowych znajdowały się oświadczenia dotyczące spełniania wymagań wynikających z art. 12 pkt 2, 3 i 4 ww. ustawy.

Dokumentacja kadrowa obecnie zatrudnionego asystenta zawiera zakres czynności, w którym ujęto wszystkie zadania zgodnie z art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 2 i pkt 4b:

- *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,*
- *finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.*

Gmina tworzy możliwość podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny. W okresie objętym kontrolą, asystenci podnosili swoje kwalifikacje poprzez szkolenia tematyczne. W budżecie Ośrodka zostały zaplanowane środki finansowe na szkolenia.

Praca asystentów nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 cyt. wyżej ustawy. Zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy asystenci rodziny nie prowadzili postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

W okresie objętym kontrolą praca z rodzinami prowadzona była przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych. Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej podjął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Jeżeli z analizy sytuacji rodzinnej wynikała konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występował do Kierownika Ośrodka z wnioskiem o jego przydzielenie, a Kierownik przydzielał rodzinie asystenta. Powyższe ustalenia odbywały się zawsze w formie pisemnej.

Ponadto, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina również wyraża pisemną zgodę na współpracę z asystentem. Dotychczas nie było przypadku odmowy przyznania rodzinie asystenta.

Zbadano dokumentację 18 rodzin prowadzoną w okresie objętym kontrolą. Asystenci dokumentowali swoją pracę poprzez: kartę informacyjną dotyczącą rodziny, plan pracy z rodziną, notatki służbowe, dziennik wizyt w środowisku, oceny okresowe sytuacji rodziny i sprawozdania.

Asystenci dokonywali okresowych ocen sytuacji rodziny w wymaganym terminie, co jest zgodne z art.15 ust.1 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Częstotliwość wejść w środowisko asystenta była adekwatna do potrzeb rodziny.

Plany pracy są sporządzane na okres jednego miesiąca. Na podstawie badanej dokumentacji, stwierdzono brak wyszczególnienia przewidywanych efektów, zgodnie z art. 15 ust. 3. ww. ustawy.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 16: *monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z asystentem.*

Asystent rodziny prowadził monitoring funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną. Spotkania z rodziną były dokumentowane w formie notatek służbowych oraz potwierdzane podpisem rodziny w dzienniku wizyt. W trakcie trwania monitoringu asystent odwiedza rodzinę

w miejscu jej zamieszkania raz na kilka miesięcy. Utrzymywany jest również częsty kontakt telefoniczny z rodziną po zakończonej współpracy.

Decyzja o zaprzestaniu lub dalszej współpracy asystenta z daną rodziną podejmowana jest wspólnie z asystentem, pracownikiem socjalnym i Kierownikiem GOPS w przypadku osiągnięcia przez rodzinę celów założonych w planie pracy. Decyzje odbywają się ustnie.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 7: *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.*

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzony jest na bieżąco przez pracowników socjalnych, a także dzięki ścisłej współpracy z innymi służbami tj.: placówkami oświatowymi, ośrodkiem zdrowia, policją. Zależnie od potrzeb rodziny i sytuacji dziecka, podejmowane są stosowne działania.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.*

W okresie objętym kontrolą na terenie gminy nie funkcjonowała placówka wsparcia dziennego. Na terenie gminy funkcjonuje świetlica środowiskowa, w której prowadzone są dla dzieci zajęcia plastyczne, sportowe, muzyczne, konkursy, prowadzona jest nauka wypełnienia czasu wolnego. Gmina zapewnia dostęp do Gminnego Centrum Informacji, gdzie jest możliwość skorzystania z Internetu, komputera. Gminna Biblioteka Wiejska prowadzi cykliczne zajęcia w okresie ferii zimowych i letnich oraz w czasie Świąt Bożego Narodzenia czy Świąt Wielkanocnych.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3a: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*
- oraz

- w zakresie realizacji zapisu art. 10 ust. 3: *praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, pomocy prawnej, organizowania dla rodzin spotkań.*

Gmina zapewnia rodzinie przeżywającej trudności dostęp do bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa (socjalnego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, terapeutycznego) poprzez różne instytucje działające na terenie gminy Drzycim oraz na terenie Świecia. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawione zostały przez Kierownika GOPS.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3b i 4c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
- *finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające.*

W okresie objętym kontrolą, na terenie gminy nie istniały rodziny wspierające. W związku z tym gmina nie ponosiła kosztów związanych z ich funkcjonowaniem i szkoleniem. Z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS wiadomo, iż nie była prowadzona dotychczas żadna kampania informująca środowisko lokalne o możliwościach pełnienia funkcji rodziny wspierającej z uwagi na brak potrzeb w tym zakresie.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 5: *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.*

Gmina współfinansuje koszty związane z utrzymaniem wychowanków przebywających w pieczy zastępczej:

- w 2015 r. - wydatkowano kwotę: 3.363,86 zł,
- w 2016 r. - wydatkowano kwotę: 6.531,88 zł,
- w 2017 r. (do dnia kontroli) - wydatkowano kwotę: 1.980,00 zł.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 2: *opracowanie planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, skoordynowanym z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej* -

Asystent rodziny dotychczas nie współpracował z rodziną, której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. W związku z tym nie współpracował z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej oraz nie brał udziału w Zespołach ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 6: *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3.*

Gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Sprawozdania przekazywane były w następujących terminach (dane ustalono z CAS):

- a) za I półrocze 2015 r. w dniu 13 lipca 2015 r.,
- b) za II półrocze 2015 r. w dniu 21 stycznia 2016 r.,
- c) za I półrocze 2016 r. w dniu 3 sierpnia 2016 r.
- d) za II półrocze 2016 r. w dniu 13 stycznia 2017 r.

Powyższa analiza wskazuje, na brak zachowania ustawowych terminów określonych w § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz.213) w jednym przypadku (c).

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność oceniono pozytywnie z uchybieniami. Zalecenia pokontrolne zostały przekazane Kierownikowi jednostki kontrolowanej.

Zespół kontrolny:

Oddział ds. Wspierania Rodziny
i Systemu Pieczy Zastępczej
Wydziału Polityki Społecznej

Zatwierdził:

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej